

Raadsvoorstel: Z/21/721588/D-777022
Onderwerp: Tijdelijke noodopvang riviercruiseschip

Datum: 23 november 2021
Portefeuillehouder: Ro van Doesburg
I&O/B&A: 2 december 2021
Raadsvergadering: 9 december 2021
Opsteller: Springer, Wendy
Geeft voorstel begrotingswijziging: Ja/Nee

Onderwerp:
Tijdelijke noodopvang riviercruiseschip
Voorstel:
Wij stellen u voor: 1. Toestemming te verlenen aan de noodopvang van maximaal 150 vluchtelingen voor de periode van 13 december 2021 tot 1 april 2022 op een riviercruiseschip aan de Handelskade.
Aanleiding:
Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) heeft de gemeente gevraagd tijdelijk vluchtelingen op te vangen in een riviercruiseschip in Gorinchem. Het gaat om het verblijf van maximaal 150 vluchtelingen voor de periode van 13 december 2021 tot 1 april 2022. Met een verlengingsoptie onder wederzijds goedvinden van een half jaar. De opvang is nodig omdat de huidige reguliere opvanglocaties absoluut vol zitten. Door de toestroom van vluchtelingen in ons land heeft het ministerie alle gemeenten gevraagd mogelijkheden te onderzoeken voor (tijdelijke) noodopvang. Door de nijpende situatie heeft Gorinchem voor de duur van 4 weken opvang geboden in het voormalig belastingkantoor. Het COA is echter nog steeds dringend opzoek naar (nood)opvanglocaties. Op dinsdag 16 november zijn de fractievoorzitters geconsulteerd. Deze consultatie heeft geleid tot dit raadsvoorstel. Met dit raadsvoorstel verzoekt het college uw raad om mee te werken aan de tijdelijke noodopvang op een riviercruiseschip.
Beoogd effect:
Tijdelijke noodopvang te bieden aan vluchtelingen op een riviercruiseschip aan de Handelskade.
Argumenten:
<i>1.1. Hiermee draagt de gemeente bij aan de humanitaire hulpvraag.</i> In oktober 2021 werd besloten het voormalig belastingkantoor tijdelijk te gebruiken voor noodopvang vluchtelingen. De maatschappelijke nood is nog steeds hoog. Met de tijdelijke noodopvang draagt de gemeente bij aan deze humanitaire hulpvraag. <i>1.2. Hiermee dragen we bij aan een tussenoplossing terwijl gewerkt wordt aan kleinschalige opvang.</i> Eerder dit jaar is door uw raad de bereidheid uitgesproken om in Gorinchem passende, kleinschalige opvang van statushouders en kansrijke asielzoekers te faciliteren en daarover met raad, college en inwoners het gesprek aan te gaan. Het college onderzoekt momenteel de mogelijkheden hiervoor. Dit kan niet op korte termijn gerealiseerd worden. Deze tijdelijke opvang draagt bij aan een tussenoplossing. <i>1.3. Hiermee leveren we als gemeente extra inspanning om crisisonoodopvang te voorkomen.</i> Het college heeft op donderdag 26 augustus 2021 een brief ontvangen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK). Hierin vraagt zij om extra inspanning om de opvang van statushouders en asielzoekers goed te organiseren om crisisonoodopvang te voorkomen. De huidige instroom in de migratieketen en de achterblijvende uitplaatsing van statushouders naar huisvesting in gemeenten zijn zorgwekkende ontwikkelingen. Het COA verwacht binnen enkele weken volledig bezet te zijn en niet langer

nieuwe asielzoekers te kunnen opvangen. Als dat moment wordt bereikt is ook crisisnoodopvang noodzakelijk.

Sinds 2019 roept het ministerie van BZK landelijk op om extra opvang te creëren om de overvolle asielzoekerscentra te kunnen ontlasten. Naast de recente situatie in Afghanistan zijn er ook zorgen over de situatie in Libanon, Belarus en Turkije. Bovendien arriveren steeds meer nareizigers in het kader van gezinshereniging in ons land. Zij konden eerder niet reizen vanwege de internationale reisbeperkingen in verband met COVID-19. Daarnaast verblijven er 6.000 statushouders langer dan de afgesproken termijn in de opvang. Dit zogenaamde uitplaatsen loopt in veel gemeenten achter.

1.4. De afspraken met het COA worden vastgelegd in een bestuursovereenkomst voor de opvang van vluchtelingen op een riviercruiseschip.

De afspraken tussen het COA en de gemeente over de taken en rolverdeling tussen partijen worden schriftelijk vastgelegd. Naast aspecten als het aantal opvangplaatsen (maximaal 150 personen), de bijbehorende voorzieningen en de periode, worden afspraken vastgelegd over de communicatie en coördinatie van burgerinitiatieven, de registratie en screening in het kader van gezondheid en veiligheid en de afstemming over handhaving in en rond het riviercruiseschip.

Hierbij is de dagbesteding een verantwoordelijkheid van het COA. Onderwijs voor minderjarige vluchtelingen zal een verantwoordelijkheid worden van de gemeente. Hiervoor zullen nog afspraken worden gemaakt met het onderwijs in Gorinchem, zoals de ISK.

Verder zullen er afspraken worden gemaakt over koppeling van statushouders aan de regio.

Risico's:

1.1. Ingeval van overlast is er nauw contact met COA, gemeente en de politie.

In COA-opvanglocaties gelden huisregels en regels voor veilig samenleven. Wanneer bewoners de regels overtreden, volgen maatregelen. Deze variëren van het voeren van een correctiegesprek tot het inhouden van weekgeld of andere verstrekkingen. In het uiterste geval volgt (tijdelijke) ontzegging van opvang. Het COA houdt voor elke locatie een incidentenregistratie bij.

Een aantal opvanglocaties in Nederland hebben de laatste jaren veel meer last gekregen van overlastgevers: bewoners, doorgaans jonge mannen met een kansarme asielaanvraag, die zich in en om de opvanglocaties misdragen. Deze groep wordt aangeduid als veilige landers, omdat zij uit landen komen die aangemerkt staan als veilig. Maar niet alle asielaanvragers uit veilige landen zijn overlastgevers. Het gaat hier om een relatief kleine groep die overlast veroorzaakt. Op het riviercruiseschip komen veelal kansrijke asielzoekers. De volgende groepen worden niet opgevangen op het riviercruiseschip:

- Kinderen onder 1 jaar en hun gezinsleden;
- Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's);
- Asielzoekers die direct een medische behandeling nodig hebben of asielzoekers met een complexe zorgvraag.

Voor overlast is er nauw contact tussen de COA, gemeente en de politie.

1.2. De gemeente Gorinchem kan een handhavingsverzoek ontvangen voor de locatie.

Het college heeft op 23 november een gedoogbesluit genomen, onder voorwaarde van instemming door de gemeenteraad op 9 december. Hiermee wordt de tijdelijke noodopvang voor vluchtelingen op een riviercruiseschip aan de Handelskade (westzijde Merwedekanaal) in Gorinchem onder voorwaarden gedoogd. De gemeente Gorinchem kan een handhavingsverzoek ontvangen. Met het gedoogbesluit kan het college echter afzien van handhaving. Daarnaast heeft de provincie Zuid-Holland een tijdelijke ontheffing verleend.

1.3. Een groot aantal factoren is afhankelijk voor de situatie in de noodopvang.

De vluchtelingen zijn allemaal getest op COVID-19, maar niet allen ingeënt. Tijdens hun verblijf in het voormalig belastingkantoor is wel een groot deel van de vluchtelingen ingeënt. Er blijft een risico dat

vluchtelingen besmet raken en in quarantaine moeten. Na besmetting worden de vluchtelingen overgeplaatst naar een aparte COVID locatie in Nederland.

Door de internationale reisbeperkingen in verband met COVID-19 konden nareizigers niet reizen. De huidige instroom blijft afhankelijk van eventuele nieuwe maatregelen.

Financiën:

De verantwoordelijkheid voor de realisatie van de opvang van vluchtelingen ligt bij het COA. Het COA neemt de kosten van de noodopvang voor haar rekening. Indien door de vestiging van de opvanglocatie voor de gemeenten extra kosten ontstaan, voorziet het Faciliteitenbesluit Opvangcentra in een vergoeding hierin door het COA.

Door de ambtelijke inzet zal er wel een tijdelijke verschuiving ontstaan van prioriteiten.

Participatie:

Omwonenden en bedrijven van de ligplaats aan de Handelskade zijn op vrijdag 19 november met een brief geïnformeerd over de mogelijke tijdelijke noodopvang. In deze brief zijn ze ook uitgenodigd om zich per mail of telefoon aan te melden voor inloopbijeenkomsten op woensdag 24 november en donderdag 25 november 2021, om vragen te stellen, aandachtspunten mee te geven en zorgen te uiten. Resultaten van deze inloopbijeenkomsten ontvangt u dinsdag 30 november 2021, voorafgaand aan de gecombineerde I&O/B&A van 2 december 2021.

Communicatie:

Op vrijdag 23 is er een brief uitgegaan voor omwonenden. Op woensdag 24 en donderdag 25 november zijn er informatiebijeenkomsten.

Duurzaamheid:

Niet van toepassing.

Vervolgproces:

Na instemming zal er een bestuursovereenkomst worden aangegaan met het COA. Hierin staan alle afspraken tussen gemeente en COA. Denk daarbij aan de afspraak over extra kosten voor handhaving, maximale periode en doelgroep.

Het college heeft voor de bestemming een voorlopig gedoogbesluit genomen wat ingaat per 10 december 2021.

Het COA kan een verlengingsverzoek indienen bij de gemeente voor de noodopvang. Op 1 februari zal er een evaluatie worden ingepland. Een eventueel verlengingsverzoek zal worden besproken met de gemeenteraad.

Bijlagen:

- Formeel verzoek COA
- Details riviercruiseschip
- Gedoogbesluit

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 23 november 2021

Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:

1. Toestemming te verlenen aan de noodopvang van maximaal 150 vluchtelingen voor de periode van 13 december 2021 tot 1 april 2022 op een riviercruiseschip aan de Handelskade.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 9 december 2021

Griffier,

Voorzitter,